

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **H/15580.**

Benyújtás dátuma: **2017-05-10 14:52**

Parlex azonosító: **1KG5FNZG0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Határozati javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Szabó Tímea (független)**

Határozati javaslat címe: **A gyermekvédelem megerősítéséről**

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 28. §-ának (4) bekezdése alapján „**a gyermekvédelem megerősítéséről**” címmel a mellékelt határozati javaslatot kívánom benyújtani.

...../2017. (.....) OGY határozat

a gyermekvédelem megerősítéséről

Az Országgyűlés, tekintettel a gyermekvédelmi intézményrendszer hiányosságaira, valamint az Alaptörvény XVI. cikkére, mely kimondja, hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz, gyermekeink jövőjének érdekében a következőkről határoz:

1. Az Országgyűlés felhívja a kormányt, hogy haladéktalanul kezdjen bele a jelenleg a működésképtelenség szélére sodródott gyermekvédelmi alap, és szakellátás rendbe tételébe és tartsa szem előtt a gyermekek legfőbb érdekét!

2. Az Országgyűlés az 1. pontban meghatározott cél érdekében felhívja a kormányt,

a) kezdjen bele az alapellátás működési problémáinak megoldásába, erősítse meg a jelzőrendszert, az alapellátás működéséhez biztosítsa a megfelelő költségvetési forrásokat. A jelzőrendszer tagjainak biztosítsa az állandó továbbképzés, valamint szupervízió lehetőségét; A jelzőrendszer tagjai közé emeljék be a lakókörnyezetet is;

b) az alapellátást finanszírozó önkormányzatok jelenleg abban érdekeltek, hogy a gyermek a lehető leghamarabb a szakellátásba kerüljön, hiszen annak finanszírozása már állami feladat. Az önkormányzatokat ezért érdekelté kell tenni abban, hogy magas szintű ellátást nyújtsanak az arra rászoruló családoknak. Ehhez a jelenlegi források drasztikus növelésére van szükség.

c) szüntesse meg az anyagi okokból történő kiemelés gyakorlatát és tartassa be az intézményekkel a jogszabályi rendelkezéseket;

d) az állam tegyen meg mindent azért, hogy nehéz helyzetben élő családoknak lehetősége legyen javítani az életkörülményeiket. A gyermekvédelmi szervek nem tudják megakadályozni a leszakadást, ehhez állami beavatkozásra van szükség. A szegénység felszámolása jelenti a legjobb megoldást a tekintetben, hogy a hatóságok ne szakítsák szét a családokat;

e) a szegény családok problémáinak enyhítése végett hozzon létre és biztosítson átmeneti elhelyezési formákat, mellyel megakadályozható a családok szétszakítása. Ilyenek a gyermekek és családok átmeneti otthona, valamint a helyettes szülők hálózata.

f) tegyen meg mindent a családok anyagi biztonságának megteremtéséért, ehhez emeljék a családi pótlékot;

g) a magyar szociális szakmát anyagilag és szakmailag is erősítse meg. A hatékony szociális munka az alapellátás részeként képes megakadályozni, hogy a gyermekeket elvegyék a családjuktól; Ehhez szükséges a szociális munkások béremelése, a továbbképzések kiterjesztése; Az esetleges hibák kivizsgálása során ne a szociális munkás felelőssége kerüljön csak megállapításra, hanem a rendszerszintű problémák is legyenek azonosítva;

h) az alapellátás szolgáltatásai a nem gyermeces családokra is terjedjenek ki. A jelenlegi rendszerben ők ugyanis gyakorlatilag nem kaphatnak semmiféle támogató szolgáltatást;

i) az esetmenedzsereknek - akik az alapellátás új szereplői - biztosítsanak magas szintű szakmai felkészítést. A rohamtempóban történt átalakítás során ugyanis a kormány nem gondolt e szakemberek megfelelő színvonalú képzésére;

j) az alapellátás szolgáltatásai a gyermekvédelmi központokba kerültek, ám a leszakadó vidéki régiókban így elérhetetlen távolságra kerültek ezek; A kormány ezért gondolja újra a gyermekvédelmi központok működésének rendszerét;

k) az átalakítással a kormány erősítette a szociális munkások hatósági szerepét, ahelyett, hogy a gondozási feladatokat bővítette volna. Ezzel a partnerségi viszony helyett az alá,- főlérendeltségi viszonyt erősítette a jogalkotó, amit meg kell szüntetni;

l) készüljön átfogó stratégia az alapellátás megerősítéséről, valamint a szakellátás átalakításáról, kiváltképp a nevelőszülői rendszer átszervezéséről; Ehhez vizsgálják felül a folyamatban lévő intézménykiváltást, ennek előkészítését a kormány részéről ugyanis nem előzte meg semmiféle stratégiai tervezés. Az átalakítás során ne az intézmények, hanem a gyermekek legfőbb érdekét vegyék figyelembe;

m) a nevelőszülők képzését tegyék ingyenessé, a már hosszú évek óta nevelőszülőként dolgozó szakembereknek pedig a képzés helyett teremtsenek lehetőséget szupervízióra, támogató szolgáltatások igénybe vételére, valamint segítsék a magas színvonalú környezettanulmányok elkészítését. A képzés még önmagában nem garantálja, hogy valakiből jó nevelőszülő lesz; A rendszer átalakítása miatt az is előfordulhat, hogy egy 10 éve nevelőszülőként dolgozó szakember elveszítheti az általa gondozott gyermekeket;

n) készüljön átfogó stratégia a fogyatékkal élő, valamint beteg gyermekek, illetve a testvérek védelme érdekében. Jelenleg az alapellátás képtelen reagálni az ő problémáikra, az intézménykiváltás pedig nem érinti őket; A speciális nevelőszülők száma is rendkívül alacsony, így nincs is lehetőség az intézményekből történő kihelyezésre;

o) a nevelőszülők képzése során vegyék figyelembe e nemzetközi jó gyakorlatokat és építsék be azt, mint például a PRIDE (házánkban FIKSZ);

p) hozzon létre egy állandó konzultációs fórumot a civil szervezetek részvételével;

3. Az Országgyűlés jelen határozatával felhívja

a) a Kormányt, a helyi önkormányzatokat, az egyházakat, a civil szervezeteket és egyéb, társadalmi mozgalmakat, hogy tegyenek meg mindent e célok megvalósításáért, valamint, hogy véleményezésükkel és javaslataikkal működjenek közre a szükséges jogszabályok előkészítésében és végrehajtásában;

4. Ez a határozat a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Általános indokolás

Az elmúlt évek gyermekbántalmazásos esetei rávilágítottak arra, hogy a gyermekvédelmi intézményrendszer súlyos válságban van. A jelzőrendszer működésképtelen, a szakellátás átalakítását nem előzte meg semmiféle stratégiai terv, a szakemberek éhbérért dolgoznak, a gyermekjogok nem érvényesülnek. Eközben több mint 23.000 gyermek él a szüleiktől elszakítva, jelentős részüket jogszabályellenesen a család szegénysége miatt emelték ki, „környezeti okokra, például a rossz lakásminőségre hivatkozva. Olyan esetről is tudunk, amikor a szülők újszülött csecsemőjüket már a kórházból sem vihették haza, hanem rögtön nevelőszülőkhöz került, mert a hivatal szerint rossz minőségű lakásban lakott a család. A lakás felújításához azonban kérelmük ellenére sem az államtól, sem pedig az önkormányzattól nem kaptak segítséget. E gyakorlat nem csak jogsértő, de egy életre szóló lelki traumát is okoz minden érintettnek. Az ombudsman egyik jelentésében a szigetszentmiklósi eset kapcsán már beszámolt arról is, hogy „a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai között a jelzéseken túlmutató érdemi és hatékony együttműködés nem volt. (...) Mindez a jogállamiságból eredő jogbiztonság követelményével, valamint az érintett gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz fűződő jogával összefüggésben okozott visszásságot, egyúttal sértette a gyermekek legjobb érdekét figyelembe vevő eljárás elvét is”. Az állam ahelyett, hogy segítené a szegénységben élő családokat és mindent megtenne azért, hogy hozzásegítse őket az életkörülményeik javításához, inkább kiemelik a családból a gyermekeket. Az ombudsmannak a 2015-ös évre vonatkozó jelentéséből az is egyértelműen látszik, hogy az alapellátás nagyon komoly válságban van, az emiatt a szakellátásba kerülő gyermekek pedig nem jutnak hozzá azokhoz a lehetőségekhez, amik a normális élet feltételei lennének. Nincs ugyanis elegendő nevelőszülő, a gyermekvédelmi gyámokra többletfeladat hárul, ami miatt a feladatukat nem tudják ellátni, és gyakoriak az otthonokban dolgozók által elkövetett bántalmazásos esetek. Az intézménykiváltás közben nem érinti azokat a gyermekeket, akik fogyatékkal élnek, betegséggel küzdenek. Ez a helyzet tarthatatlan és kormánynak azonnali, átfogó intézkedéseket kell a jogszabályok betartásának érdekében, hogy növekedjen a szakemberek bére, valamint hogy megerősítsék az alapellátást és segítsék a nevelőszülőket.

E javaslat tartalmazza azokat az elengedhetetlen feltételeket, melyek szükségesek ahhoz, hogy érdemi változás történjen a gyermekvédelmi intézményrendszer, illetve az ellátás tekintetében. A kormánynak mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy működőképessé tegye a jelzőrendszert, hogy garantálja, hogy anyagi okokból senkit se lehessen kiemelni a családjából, továbbá készítsen átfogó tervet mind az alap, mind pedig a szakellátás átalakításával kapcsolatosan.